

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 11/2006 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2005

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä huhtikuuta 2006 lähettäessään hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2005 (K 4/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- kansliapäällikkö Kirsti Rissanen, oikeusministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakivaliokunta on käsitellyt hallituksen toimenpidekertomuksen lakivaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyjen eduskunnan lausumien osalta. Ne kuuluvat kaikki oikeusministeriön hallinnonalaan. Valiokunta esittää hallituksen selvitysten johdosta seuraavat huomautukset.

I. Poistettavat lausumat

Valiokunta katsoo, että seuraavien lausumien johdosta suoritettavat toimenpiteet ovat riittäviä tai lausumat ovat muutoin käyneet tarpeettomiksi ja ne voidaan poistaa:

- *Perintösopimusten salliminen sukupolvenvaihdosten edistämiseksi*
HE 77/2000 vp
Eduskunta edellytti 13.9.2002, että yritysten ja maatalojen sukupolvenvaihdoksen edistämiseksi luovutaan perintösopimusten kiellosta ja tehdään mahdolliseksi perittävän elinkeino-omaisuuden järkevä su-

kupolvenvaihdos perittävän elinaikana. Asiaa on selvitetty perintökaaren uudistustarpeiden selvittämiseksi asetetussa työryhmässä. Työryhmä on todennut mietinnössään, ettei positiivisten perintösopimusten salliminen toisi lakiin lisävaihtoehtoja sukupolvenvaihdoksen kustannusten alentamiseksi tai niiden edistämiseksi muullakaan tavoin. Mietintö on ollut laajalla lausuntokierroksella. Lausunnon antaneet ovat lähes poikkeuksetta yhtyneet työryhmän näkemykseen. Asia ei anna enää aihetta toimenpiteisiin.

- *Oikeusapu-uudistuksen seuranta*
HE 82/2001 vp
Eduskunta edellytti 4.12.2001, että järjestetään asianmukainen seuranta uudistuksen oikeuspoliittisten tavoitteiden toteutumisesta ja kustannusvaikutuksista sekä arvioidaan ulkoprosessuaalisia asioita koskevan rajauksen tarpeellisuutta. Lisäksi

eduskunta edellytti, että seurataan valtion oikeusaputoimistojen työmäärän kehitystä ja palveluiden alueellista saatavuutta sekä huolehditaan ammattitaitoisen henkilökunnan riittävydestä ja sen asianmukaisesta palkkauksesta. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos suorittaa oikeusministeriön tilauksesta oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimusta. Tutkimuksen väliraportti on valmistunut vuoden 2004 lopussa. Oikeusministeriö on maaliskuussa 2006 asettanut työryhmän, jonka tulee Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksen sekä saamansa muun tiedon ja selvitysten perusteella kartoittaa oikeusapulaissa sekä sen nojalla annetuissa asetuksissa olevat muutostarpeet sekä tehdä esitys tarvittavista muutoksista. Työryhmän tulee lisäksi muun ohella selvittää oikeusavun oikeata kohdentumista oikeusturvatarpeen mukaisesti. Lisäksi oikeusaputoimistojen työmäärän kehitystä ja palveluiden alueellista saatavuutta sekä ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyttä seurataan oikeusministeriön tulosohjauksen kautta. Valiokunnan mielestä eduskunnan edellyttämä seuranta on toteutettu sellaisella tavalla, että lausuma voidaan poistaa.

2. Uusittava lausuma

Lakivaliokunta ei pidä tyydyttävänä hallituksen selvitystä hallituksen esityksen HE 52/2002 vp käsittelyssä hyväksytyin 1. lausuman johdosta. Sen vuoksi valiokunta esittää seuraavaa.

Eduskunta edellytti 17.2.2003, että hallitus selvittää, millä tavoin uudet pakkokeinovaltuudet ovat edistäneet yksilön ja yhteiskunnan turvallisuutta ja onko pakkokeinojen kohteena olevien perusoikeuksien suoja riittävä. Selvityksen tuloksia tuli selostaa vuotta 2005 koskevassa hallituksen toimenpidekertomuksessa.

Hallituksen selvityksessä on tämän lausuman johdosta todettu ainoastaan, että uusien pakkokeinovaltuuksien vaikutusta ja niihin liittyviä perusoikeuskysymyksiä on tarkoitettu selvittää esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Lakivaliokunta toteaa, että kertomukseen ei sisälly eduskunnan edellyttämää selvitystä. Selvitys oli edellytetty annettavaksi nimenomaan tässä kertomuksessa, koska silloin valiokunnalla olisi eduskunnan työjärjestykseen sisältyvien valiokuntien toimivaltasäännösten puitteissa ollut luonteva tilaisuus tarkastella uudistuksen vaikutuksia ja esittää sitä koskevia näkökantojaan.

Sanamuotonsa mukaan lausuma raukeaa tämän kertomuksen yhteydessä. Jotta valiokunta kuitenkin saa lausumassa tarkoitettua mahdollisuuden pakkokeinovaltuuksien tarkasteluun, lakivaliokunta esittää, että perustuslakivaliokunta ehdottaisi hyväksyttäväksi lausuman,

jonka mukaan hallituksen tulee sisällyttää viimeistään vuotta 2007 koskevaan toimenpidekertomukseen selvitys siitä, millä tavoin uudet pakkokeinovaltuudet ovat edistäneet yksilön ja yhteiskunnan turvallisuutta, samoin kuin siitä, onko pakkokeinojen kohteena olevien henkilöiden perusoikeussuoja riittävä.

3. Säilytettävät lausumat

Muut lakivaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyt lausumat ovat edelleen tarpeellisia, ja ne tulee säilyttää hallituksen kertomuksessa.

Hallitus on katsonut, että hallituksen esityksen HE 14/2004 vp käsittelyssä hyväksytyt lausuma ei anna enää aihetta toimenpiteisiin. Hallitus ei kuitenkaan ole tähän mennessä antanut lausumassa edellytettyä esitystä siitä, millaisilla edellytyksillä velka, jota koskevan ulosottoperusteen täytäntöönpanokelpoisuus on lakannut, voidaan katsoa lopullisesti vanhentuneeksi. Sen vuoksi lausumaa ei voida vielä tässä vaiheessa poistaa.

Hallitus on katsonut, että hallituksen esityksen HE 21/2004 vp käsittelyssä hyväksytyt 2. lausuma ei anna enää aihetta toimenpiteisiin. Valiokunta pitää sinänsä asianmukaisina kertomuksessa selostettuja toimenpiteitä, joilla on kartoitettu perittävien saatavien oikeellisuutta koskevien ongelmien esiintymistä. Valiokunnan tietoon on kuitenkin edelleen tullut tapauksia,

joissa ongelmia on esiintynyt. Asialla on lisäksi liittymäkohtia ulosottolainsäädännön kokonaisuudistukseen, jota koskeva esitys on valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoitus antaa eduskunnalle lähiaikoina. Näistä syistä valiokunta pitää asian seuraamista edelleen tarpeellisenä.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta esittää perustuslakivaliokunnalle,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tuija Brax /vihr	Lyly Rajala /kok
vpj.	Susanna Rahkonen /sd	Jukka Roos /sd
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Tero Rönni /sd
	Leena Harkimo /kok	Petri Salo /kok
	Lasse Hautala /kesk	Pertti Salovaara /kesk
	Tatja Karvonen /kesk	Minna Simö /vas
	Petri Neittaanmäki /kesk	Juhani Sjöblom /kok
	Heli Paasio /sd	Timo Soini /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuomo Antila.